

**HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI
CENTAR DOMOVINSKOG RATA**

Marulićev trg 21, Zagreb; tel. 01/4801-915; fax: 01/4828-268

Žr.račun: HPB 2390001-1100322371

MB: 1909592, OIB 57527861125

**STRATEŠKI PLAN
2013. - 2015.**

I. Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj	2
II. Ciljevi i rad Centra	4
<i>-izniman značaj stručnog i znanstvenog usavršavanja zaposlenika Centra</i>	
<i>-stvaranje vlastite knjižnice</i>	
<i>-značaj odlazaka na „teren“</i>	
<i>-utvrđivanje izravnih demografskih gubitaka RH u Domovinskom ratu</i>	
<i>-kulturno-znanstvena djelatnost</i>	
<i>-međunarodna suradnja sa srodnim ustanovama</i>	
<i>-izdavačka djelatnost</i>	
III. Financijski plan Centra 2013.-2015.	11
IV. Dostupnost arhivskog gradiva	13
V. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva	15

I. Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata (dalje: Centar) utemeljen je kao javna znanstvena ustanova - specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata. Centar je osnovan na zahtjev Sabora Republike Hrvatske, osnivač Centra je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture, u okviru ovlasti Vlade RH. Smješten je u zgradi Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevom trgu 21 u Zagrebu.

Odluka o osnivanju Centra potvrđena je na Saboru RH u prosincu 2004. godine, a imenovanjem v.d. ravnatelja 2. ožujka 2005. godine Centar je počeo s radom. Osnivanjem Centra željelo se naglasiti da je Domovinski rat jedno od najsjajnijih razdoblja hrvatske povijesti i temelj suvremene hrvatske države, a sam datum početka rada Centra – 2. ožujka (2005.) - simboličan je, jer je na taj datum 1991. došlo do prvog većeg oružanog sukoba između hrvatske policije i srpskih terorista u Republici Hrvatskoj.

Zapošljavanjem zaposlenika u veljači 2006. godine, nakon provedenoga javnog natječaja, završen je glavni dio ustrojavanja Centra. Od tada se u Centru intenzivno prikuplja i sređuje gradivo iz Domovinskoga rata, te provode programske aktivnosti u cilju znanstvenog prikaza događaja iz Domovinskog rata. Na kraju 2006. godine Centar je imao 15, od kraja 2007. godine imao je ukupno 18 zaposlenika, a od kolovoza 2012. ima 19 zaposlenih na neodređeno vrijeme:

- dr. sc. Ante Nazor (ravnatelj Centra),
- viši arhivist Mate Rupiće (pomoćnik ravnatelja za arhivsko gradivo Centra),
- dr. sc. Ana Holjevac Tuković (pročelnik Odjela za arhivsko gradivo Centra),
- Indira Alpeza (voditelj Službe Općih poslova),
- Iva Barišić (voditelj računovodstva),
- arhivisti: mr. sc. Anđela Ljubas, Josipa Maras Kraljević, Željka Križe Gračanin, Julija Barunčić Pletikosić, Janja Sekula, Ilija Vućur, Slaven Ružić, Ivan Brigović, Ivan Radoš, Natko Jerčić Martinčić, Domagoj Štefančić,
- u postupku stjecanja zvanja arhivist: Petar Mijić,
- arhivski tehničari: Nikola Perić i Danijel Šošćarić.

Svi zaposlenici su diplomirani povjesničari (sedmero je pri kraju doktorskog studija, a dvoje su u postupku prijave na doktorski studij) osim mr. sc. A. Ljubas - dipl. sociolog, I. Alpeze – bacc. admin. publ. (bakalaureat javne uprave) i struč. spec. oec., te I. Barišić – dipl. ekonomist i dva arhivska tehničara (SSS).

Svi zaposlenici Centra kojima je to uvjet za posao položili su stručni arhivski ispit, tako da Centar ima jednog zaposlenika sa zvanjem „viši arhivist“, 13 zaposlenika sa zvanjem „arhivist“ i dva zaposlenika sa zvanjem „arhivski tehničar“. U postupku stjecanja zvanja „arhivist“ je jedan zaposlenik.

Arhivska djelatnost Centra organizirana je kroz Odjel za arhivsko gradivo, koji je prema Statutu Centra podijeljen na:

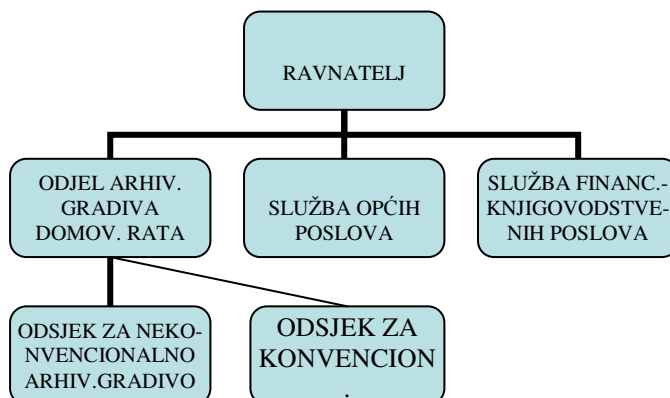
- **Odsjek za konvencionalno gradivo,**
- **Odsjek za nekonvencionalno gradivo** (fotografija, film, video zapisi)
- **Odsjek za informacijsko-dokumentacijske poslove.**

Uza to, u Centru su kao posebne jedinice ustrojene:

- **Služba za opće i zajedničke poslove** (1 osoba),
- **Služba financijsko-knjigovodstvenih poslova** (1 osoba).

Spomenute službe ustrojene su na način da se maksimalno vodilo računa o racionalnom rasporedu djelatnika, što zahtjeva izniman napor za dvije zaposlenice koje rade u njima i koje se, ovisno o novim zakonima i potrebama, stručno osposobljavaju na raznim seminarima i predavanjima u organizaciji nadležnih ministarstava. Jednako tako, i ostalim zaposlenicima omogućeno je stručno osposobljavanje i usavršavanje.

Organizacijska shema Centra:

Prilikom ustrojavanja Centra, u razgovoru s kolegama arhivistima i povjesničarima, a uzimajući u obzir strategiju razvoja Centra ravnatelj Centra je uz postojeće odjele i službe, neophodne za arhivsku djelatnost, planirao i znanstveno-istraživački odjel. Stoga je Pravilnikom o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada, a sukladno zadaćama predviđenim Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata (NN 178/04) planiran i **Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata**, no zbog trenutne gospodarske situacije u državi (recesija) njegovo ustrojavanje odgođeno je do daljnjeg. Namjera osnivanja spomenutoga Odjela pokazuje da se prilikom određivanja strategije razvoja Centra razmišljalo o tome da se Centar razvija i kao arhivska ustanova (“specijalizirani arhiv”), ali i kao znanstveno-istraživačka ustanova, čiji će zaposlenici, uz prikupljanje i sređivanje arhivskog gradiva iz Domovinskog rata, raditi i na njegovoj interpretaciji. Stoga će se znanstveni kadar za spomenuti Odjel osigurati uglavnom iz redova zaposlenika Centra, s obzirom na to da su najveći dio zaposlenika Centra mlađe osobe, na početku svoga stručnoga i znanstvenoga rada, pa se time željelo dobiti znanstvenike koji će od početka svoje karijere i znanstvenoga rada raditi na problematici Domovinskoga rata. Prilikom planiranja takve strategije razvoja Centra uzeto je u obzir da se s tom problematikom, s obzirom na suvremenost događaja, u vrijeme osnivanja Centra ozbiljno bavilo tek nekoliko znanstvenika.

Jednako tako, u dugoročnom planu rada Centra potrebno je planirati barem još jednog zaposlenika u Službama općih i financijsko-knjigovodstvenih poslova. No, i to ovisi o financijskim mogućnostima resornog ministarstva. Spomenuti problem djelomično je ublažen zapošljavanjem Petra Mijića, koji će dijelom biti na raspolaganju spomenutim službama, a za kojega će se dio sredstava za plaću, zbog toga što ima status invalidne osobe, osigurati putem Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u skladu s odredbama Odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 8/2008, 20/2009, 96/2009, 44/2010).

II. Ciljevi i rad Centra

Rad Centra uvjetovan je Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, što u najvećem dijelu određuje i dugoročne planove rada Centra. S obzirom na netočnu ili površnu prezentaciju pojedinih događaja iz Domovinskog rata u dijelu medija i javnosti u Hrvatskoj, kao **strateški ciljevi** rada Centra mogu se istaknuti:

- **arhivska djelatnost,**
- **znanstveni rad i**
- **izdavačka djelatnost, te**
- **dostupnost arhivskog gradiva znanstvenicima i**
- **razvoj Centra u značajnu znanstvenu ustanovu, čija će djelatnost obuhvatiti predavačke aktivnosti i suradnju sa srodnim međunarodnim ustanovama.**

Arhivska djelatnost propisana je Zakonom o radu Centra, a znanstveni rad i izdavačka djelatnost neophodni su radi objektivnog prikaza Domovinskog rata i pojedinih događaja iz toga razdoblja, odnosno radi prezentacije rezultata znanstvenog rada i točnih podataka koji su argumentiran odgovor na poluinformacije ili netočne interpretacije pojedinih događaja nametnute javnosti kroz medije. Uostalom u Zakonu o radu Centra, u opisu njegove djelatnosti posebno je istaknuto:

- **prikupljanje,**
- **sređivanje,**
- **čuvanje i**
- **zaštita arhivskog gradiva iz Domovinskog rata.**

S obzirom na Zakon o Centru, djelatnost Centra podrazumijeva i:

- **stručno i znanstveno istraživanje Domovinskog rata,**
- **publiciranje dokumentacije i podataka o Domovinskom ratu, odnosno omogućavanje znanstvenicima uvid u arhivsko gradivo,**
- **organizaciju stručnih i znanstvenih predavanja i skupova, kao i**
- **organizaciju izložbi o Domovinskom ratu.**

S obzirom na to da je osnivač Centra Republika Hrvatska, rad Centra u najvećoj mjeri ovisi o sredstvima za rad dobivenim iz državnog proračuna, odnosno od Ministarstva kulture. Stoga se može predvidjeti da će se i financijski plan za naredno trogodišnje razdoblje temeljiti i zadržati u okviru Financijskog plana za 2012. godinu, a njegovo ostvarenje ovisit će o situaciji u državi, odnosno odobrenim sredstvima od Ministarstva kulture RH, te vlastitim prihodima Centra.

-izniman značaj stručnog i znanstvenog usavršavanja zaposlenika Centra

U obavljanju svoje djelatnosti Centar će i dalje biti otvoren prema svima koji svojim projektima mogu doprinjeti stručnoj ili znanstvenoj prezentaciji događaja iz Domovinskoga rata. U tom cilju, Centar će nastaviti, samostalno ili u suradnji sa srodnim znanstvenim ustanovama, poticati znanstveno-istraživačku i izdavačku djelatnost o Domovinskom ratu. Upravo je sređenost gradiva i njegova dostupnost preduvjet za objektivno i znanstveno iznošenje činjenica te cjeloviti prikaz Domovinskog rata. Dakako, preduvjet su i objektivni znanstvenici koji su svoj istraživački rad spremni na duže vrijeme posvetiti problematici toga razdoblja hrvatske povijesti. Bez stručnog usavršavanja zaposlenika nije moguće ostvariti plan razvoja Centra u respektabilnu znanstvenu ustanovu, niti se mogu ostvariti strateški ciljevi Centra.

Centar je stoga, da bi uz prikupljanje i sređivanje gradiva stvorio i znanstvenike koji će o Domovinskom ratu govoriti stručno i argumentirano, a sukladno planu razvoja Centra u respektabilnu znanstvenu ustanovu za tematiku Domovinskog rata i planiranju posebnog Odjela za znanstveno istraživanje Domovinskog rata, obećavši financijsku pomoć sukladno svojim mogućnostima, potaknuo svoje zaposlenike na doktorski studij, uz obvezu da je tema disertacije vezana uz razdoblje Domovinskog rata. Namjera je bila osigurati uvjete da Centar u dogledno vrijeme među svojim zaposlenicima ima barem pet doktora znanosti, pa je Centar platio i trenutno plaća troškove dokorskog studija za svoje zaposlenike (do sada je osam zaposlenika koristilo tu mogućnost, a još dvoje zaposlenika planira napisati doktorski studij).

Prema tomu, u strateškom dokumentu, kojim se planiraju strateški ciljevi ustanove za sljedeće tri godine (do kraja 2015), može se planirati da će se broj doktora znanosti u Centru povećati najmanje na četvero, a da će dugoročno titulu doktora znanosti steći najmanje petero-šestero zaposlenika Centra. Naime, već do kraja 2012. i u 2013. godini pojedini zaposlenici ući će u završnu fazu rada na svojoj disertaciji i steći uvjete za obranu doktorata (u Centru sada rade 2 doktora znanosti i 1 magistar znanosti), čime će se osigurati vlastiti znanstveni kadar i ostvariti najvažniji preduvjet za razvoj Centra u važnu znanstvenu ustanovu za istraživanje Domovinskog rata (što se također može smatrati jednim od strateških ciljeva rada Centra). Iako je riječ o specijaliziranom arhivu, dosadašnji rezultati rada pokazuju da se Centar razvio u značajnu znanstvenu ustanovu za istraživanje Domovinskog rata. Naravno da će autoritet Centra na području istraživanja problematike Domovinskog rata porasti nakon što još nekoliko zaposlenika Centra zasluži titulu doktora znanosti s temama iz Domovinskog rata.

-stvaranje vlastite knjižnice

Centar stvara vlastitu knjižnicu o Domovinskom ratu, jer su rad na povijesnim izvorima i uvid u stručnu literaturu preduvjeti objektivnom pisanju povijesti. Stoga će, radi potpore istraživačkoj djelatnosti, Centar nastaviti s prikupljanjem knjiga, časopisa i drugih tiskovina i publikacija koje su tematski vezane uz Domovinski rat.

-značaj odlazaka na „teren“

Iz istoga razloga – radi što veće objektivnosti u radu, drži se da je važno da znanstvenici, ako je moguće, običu mjesta događaja iz Domovinskog rata o kojima pišu. Stoga je Centar do sada poticao svoje zaposlenike na neposredno sudjelovanje u obilježavanju važnih datuma i događaja iz Domovinskog rata, što je bila svojevrsna „terenska nastava“, ali i terensko istraživanje, prilikom kojeg su zaposlenici upoznali ambijent pojedinog područja izravno pogođenog neprijateljskim djelovanjem u Domovinskom ratu, ali i atmosferu među stanovništvom i braniteljima toga područja, koju im mogu opisati neposredni sudionici tih događaja kroz svoja sjećanja („memoarsko gradivo“). Centar će nastaviti s tom praksom, jer je, s obzirom na dugoročne, strateške planove o razvoju Centra, obilazak mjesta važnijih događaja iz Domovinskog rata i razgovor s njihovim sudionicima jedan od važnih ciljeva koje Centar treba ispuniti u narednom razdoblju (stvaranje memoarskog gradiva).

-utvrđivanje izravnih demografskih gubitaka RH u Domovinskom ratu

U narednom razdoblju Centar će nastaviti rad na projektu Izravni demografski gubici Republike Hrvatske u Domovinskom ratu, odnosno unos podataka u bazu podataka Centra o poginulima u Domovinskom ratu na okupiranom području RH

(područje „RSK“, dakle uglavnom osobe srpske narodnosti), što je preduvjet za realizaciju projekta cjelovitog popisa žrtava Domovinskoga rata, sa svim elementima koji su potrebni za preciznu statističku obradu poginulih i ubijenih građana RH (dob i spol osoba, prebivalište, način na koji su ubijeni, status itd.). Spomenuti popis žrtava planira se završiti do kraja 2014. godine, u suradnji s Uredom za zatočene i nestale pri Ministarstvu branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti RH. No, hoće li spomenuti projekt zaista biti gotov do tada ne ovisi samo o radu zaposlenika Centra, jer njegova cjelovitost i točnost ovisi o suradnji sa spomenutim ministarstvom, te ministarstvima obrane, unutarnjih poslova i zdravlja. Baza podataka poginulih i ubijenih građana na okupiranom području RH tijekom Domovinskog rata koju ima Centar jedinstvena je u Hrvatskoj, jer se u njoj uneseni podaci temelje na izvorima srpske strane, koje nema niti jedna druga ustanova u RH. Spomenuti popis također se planira završiti najkasnije do kraja 2014. godine (zajedno s cjelovitim popisom svih poginulih i ubijenih u Domovinskom ratu), uz napomenu da će prezentacija javnosti podataka iz spomenute baze Centra ovisiti o tijeku postupka i rasprava vezanim uz tužbu za genocid koju je Republika Hrvatska podnijela protiv Republike Srbije na međunarodnom sudu u Haagu.

-kulturno-znanstvena djelatnost

S obzirom na otvorenost Centra za suradnju sa srodnim i zainteresiranim ustanovama na istraživanju Domovinskoga rata, koja je potvrđena u dosadašnjem radu, Centar će nastaviti surađivati sa srodnim ustanovama na organizaciji kulturno-znanstvenih događaja tematski vezanih uz Domovinski rat i obilježavanje važnih događaja iz Domovinskog rata.

U tom cilju Centar je od svoga osnutka organizirao ili sudjelovao na više od 200 stručnih javnih tribina i predavanja te izložbi o pojedinim događajima iz Domovinskog rata. Pritom se nastojalo upozoriti na neke manje poznate događaje ili potražiti odgovor na neka dvojbenja pitanja. Nakon što se svojim radom nametnuo u javnosti, zaposlenike Centra u zadnje dvije godine sve više zovu nastavnici u osnovnim i srednjim školama da im budu gosti na predavanjima o Domovinskom ratu. Sukladno tome, strateškim ciljem Centra smatra se i angažiranje njegovih zaposlenika na prenošenju stečenoga znanja o Domovinskom ratu u školama i na sveučilištu, a ne samo sudjelovanje njegovih zaposlenika na stručnim i znanstvenim skupovima. Centar dugoročno planira nastaviti s takvim aktivnostima, uz potrebu posebne pripreme za određene teme, koje će njegovi zaposlenici predavati, ovisno o zahtjevima, u školama, na fakultetima, na javnim predavanjima itd. Zbog iznimno velikog obima posla koji imaju zaposlenici Centra (svakodnevno prikupljanje i sređivanje gradiva, rad na stjecanju doktorata znanosti, rad na pripremi za bogatu godišnju izdavačku djelatnost Centra te gotovo svakodnevna pretraga dokumenata „RSK“ za potrebe ministarstava unutarnjih poslova i pravosuđa RH, kao i za razne pravne i fizičke osobe), priprema posebnih tema iz Domovinskog rata za javna predavanja do sada je išla nešto sporijom dinamikom, no u narednom razdoblju tome će se posvetiti više pozornosti.

Jednako tako, s obzirom na zahtjeve koje Centru postavljaju razne pravne i fizičke osobe, u radu Centra u sljedeće tri godine, planirana je izrada kronologije Domovinskog rata, koja će uz temeljne faktografske podatke imati i priloge s povijesnim izvorima i fotografijama. Za početak, Centar će u 2013. na svoju web stranu staviti radnu verziju kronologije, a do kraja 2015. planira završiti spomenutu kronologiju.

Uz prezentaciju vlastite izložbe „Počeci stvaranja suvremene hrvatske države“

te postavljanju već tradicionalnih izložbi u svibnju u suradnji s knjižnicom „M. Jurić Zagorka“ na Krvavom mostu u Zagrebu i u prosincu u suradnji s Dubrovačkim muzejima u Dubrovniku, Centar će pozitivno odgovoriti i na druge zahtjeve o suradnji na pripremi izložbi s temama iz Domovinskog rata.

U narednom razdoblju zaposlenici Centra nastaviti će raditi poslove određene Zakonom o radu Centra, te poslove koji će doprinjeti prepoznavanju Centra kao središnje ustanove za problematiku Domovinskog rata, ali i aktivnosti koje će doprinjeti stručnom i znanstvenom usavršavanju zaposlenika Centra:

- prikupljanje i zaštita arhivskog gradiva iz Domovinskog rata;
- sređivanje gradiva „Republike Srpske Krajine“ (RSK);
- selekcija i priprema dokumenata za tiskanje knjiga iz serije: *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995. – dokumenti*;
- stvaranje memoarskog gradiva (intervjui sa zapovjednicima i pripadnicima ratnih postrojbi te sudionicima pojedinih događaja),
- traženje dokumenata iz arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, na zahtjeve zaprimljene od raznih institucija: državnih (Županijska državna odvjetništva RH, MORH, Ministarstvo pravosuđa – Uprava za suradnju s MKSJ u Haagu, Odjelima za ratne zločine MUP-a RH, Odvjetničkim timovima hrvatskih generala, itd.) i međunarodnih (MKSJ u Haagu, itd.).
- priprema gradiva za pregled na zahtjev pravnih i fizičkih osoba,
- digitalizacija arhivskog gradiva, radi zaštite arhivskog gradiva i sprječavanja daljnjeg oštećenja izvornika,
- selekcija i opis te zaštita video zapisa iz Domovinskog rata,
- opis i zaštita fotografija iz Domovinskog rata,
- rad na projektu *Izravni demografski gubici Republike Hrvatske u Domovinskom ratu*, odnosno unos podataka u bazu podataka Centra o poginulima u Domovinskom ratu na okupiranom području RH (područje „RSK“, dakle uglavnom osobe srpske narodnosti),
- prikupljanje knjiga, časopisa i drugih tiskovina koje su tematski vezane za događaje iz Domovinskog rata,
- stručno i znanstveno usavršavanje zaposlenika Centra (doktorski studij te tečajevi i seminari za pojedine službe i djelatnosti) i dr.

-međunarodna suradnja sa srodnim ustanovama

Nakon što dio zaposlenika stekne znanstvenu titulu, jedan od ciljeva, može se reći također strateške naravi, jest povezivanje sa srodnim ustanovama u inozemstvu (sa srodnim ustanovama u Hrvatskoj Centar surađuje od početka svoga rada) i jača prisutnost na međunarodnim znanstvenim skupovima. Zbog obima posla koji zaposlenici svakodnevno imaju (pisanje doktorata i ostalih obveza, posebice vezanih uz izdavačku djelatnost Centra, koja je iznimno bogata i po kojoj je Centar postao prepoznatljiv), ali i s obzirom na dobivena financijska sredstva, to je do sada bilo teško izvedivo.

Naravno, zaposlenici Centra već su sudjelovali na međunarodnim skupovima, a uspostavljena je suradnja i s Freie Universität Berlin, Osteuropa – Institut, na temelju koje su zaposlenici Centra sudjelovali na dva međunarodna znanstvena skupa u Splitu i Berlinu, posvećena događajima u istočnoj Europi tijekom 1990-ih. Daljnji nastupi zaposlenika Centra na međunarodnim stručnim i znanstvenim skupovima ovisit će o ambicijama i osobnom angažmanu zaposlenika Centra te o financijskim mogućnostima da se takav plan podrži.

-izdavačka djelatnost

Uz spomenutu djelatnost, koja je uglavnom određena Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata (NN 178/04), zaposlenici će nastaviti raditi na pripremi materijala i tekstova za izdavačku djelatnost Centra. Dugoročni plan izdavačke djelatnosti Centra za svaku sljedeću godinu ne razlikuje se od planova realiziranih u prethodnim godinama:

- dvije knjige dokumenata „RSK“,
- fotomonografija,
- zbornik radova,
- knjiga s memoarskim gradivom.

Ovisno o potrebi, odnosno prigodnim obljetnicama, Centar može objaviti i stručnu ili znanstvenu studiju. Dakako, ovisno o suradnji sa srodnim ustanovama ili drugim subjektima, odnosno dostupnim sredstvima, izdavačka djelatnost Centra može biti i veća, ali i manja. Rizici prilikom planiranja izdavačke djelatnosti općepoznati su i s njima se susreću sve srodne ustanove. Primjerice, u izdavačkoj djelatnosti realizacija ovisi o suradnicima – autorima projekata, dakle o subjektivnim razlozima, potom o sredstvima, te o dostupnosti izvora (posebice se to odnosi na rad ustanova koje se bave suvremenom povješću, gdje su izvori i arhivsko gradivo još u fazi prikupljanja i sređivanja).

Od 2006. do kolovoza 2012. Centar je samostalno ili u suizdavaštvu tiskao ili su u tisku 39 knjiga (pet dvojezičnih, jedna trojezična te dvije knjige prevedene na engleski jezik):

Dokumenti: Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995. (ur. Mate Rupić i ostali zaposlenici Centra)

- knjiga 1: *Oružana pobuna Srba u Hrvatskoj i agresija Oružanih snaga SFRJ i srpskih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku (1990.-1991.)*, Zagreb, 2007.;
- knjiga 2, *Dokumenti paradržavnih i političkih ustanova pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (1990.-1991.)*, Zagreb, 2007.;
- knjiga 3: *Oružana pobuna Srba u Hrvatskoj i agresija Oružanih snaga SFRJ i srpskih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku (siječanj-lipanj 1992.)*, Zagreb, veljača 2008.;
- knjiga 4: *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj-lipanj 1992.)*, Zagreb, veljača 2008.;
- knjiga 5: *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“ (srpanj-prosinac 1992.)*, Zagreb, veljača 2009.;
- knjiga 6: *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (srpanj-prosinac 1992.)*, Zagreb, veljača 2009.
- knjiga 7: *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“ (siječanj-lipanj 1993.)*, Zagreb, 2010.
- knjiga 8: *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj-lipanj 1993.)*, Zagreb, 2010.
- knjiga 9: *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“ (srpanj-prosinac 1993.)*.
- knjiga 10: *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (srpanj-prosinac 1993.)*.
- knjiga 11: *Dokumenti vojne provenijencije „Republike Srpske Krajine“ (siječanj-lipanj 1994.)*.
- knjiga 12: *Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj-*

lipanj 1994.) (u tisku)

* Knjige dokumenata broj 2, 4, 6, 8 i 10 Centar je tiskao u suizdavaštvu s Hrvatskim institutom za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod.

Memoarsko gradivo: Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995.

- knjiga 1: *Prilozi za povijest Hrvatske ratne mornarice u Domovinskom ratu (1991.)*, ur. Ante Nazor, Zagreb, 2007.;

- knjiga 2: *Novinari – svjedoci vremena - Zapisi Trajka Grkovskog: Karlovac – Plitvice 1991.-1995.*, ur. Ana Holjevac Tuković, Zagreb, studeni 2007.

- knjiga 3: Franjo Molnar, *Osječki autoportret* (dnevnik zapovjednika minobacačkog voda 106. brigade, rujan 1991. - ožujak 1992.), ur. Julija Barunčić Pletikosić - Ante Nazor, Zagreb, studeni 2008.

- knjiga 4: Željko Maljevac - Marjan Gašljević, *Zapisi s Banovine 1990., 1991. i 1995.*, Zagreb, studeni 2009.

- knjiga 5: *Na prvoj crti protiv smrti (prilozi za povijest regije Gacka u Domovinskom ratu 1991.-1993.)*, autor Davor Peitel, ur. A. Nazor – I. Radoš, Zagreb, srpanj 2011.

- knjiga 6., *Život na meti (francuski dragovoljac u Domovinskom ratu) / Une vie en ligne de mire (Volontaire français dans la Guerre d'Indépendance Croate)*, autori Marc Charuel - Gaston Besson, ur. Ivan Radoš – Tomislav Šulj, Zagreb, studeni 2011.

Fotomonografije:

- Marijo Filipi „*Na istočnom pragu domovine (Slavonija, ljeto/jesen 1991. – kamerom i perom)*“, ur. Ante Nazor, Zagreb, 2006.;

- Ante Nazor, *Oluja pobjede*, Zagreb, kolovoz 2007.;

- Željko Gašparović, *Svjetlost slobode*, Zagreb, studeni 2007.

- Damir Fabijanić, *Plodovi zla*, Zagreb, studeni 2007.

- Marijo Reljanović, *Hrvatski ratni plakat* (na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku), ur. Ante Nazor, Zagreb, listopad 2010. (u suizdavaštvu s MORH-om / Služba za odnose s javnošću)

- Toni Hnojčik, *To sam radio u ratu, sine*, ur. Ante Nazor – Natko Martinić Jerčić, Zagreb, prosinac 2010.

- Stanko Ferić, *Zbirka fotografija iz Domovinskog rata 1991.-1995.*, Šibenik, 2011. (suizdavaštvo s ratnim fotografom Stankom Ferićem);

- Zvonimir Tanocki, *Vinkovci u Domovinskom ratu*, ur. Natko Martinić Jerčić - Ante Nazor, Zagreb, srpanj 2012.

* Fotomonografija *Improvizirana oklopna vozila*, autora Borisa Gregurića i Zlatka Ivkovića, ur. Julija Barunčić Pletikosić – Josipa Kraljević, u tisku

Knjige, znanstvene i stručne studije, zbornici radova:

- Ante Nazor, *Počeci suvremene hrvatske države*, Zagreb, 2007.

- Davor Marijan, *Oluja*, Zagreb, rujan 2007.

- *Specijalne postrojbe MUP-a RH u Oluji* (ur. Ante Nazor), Zagreb, kolovoz 2008.

- *Grad je bio meta: bolnica, dom umirovljenika ...* (srpska agresija na RH i okupacija Vukovara 1991.), ur. Ante Nazor, Zagreb, studeni 2008.

- Martin Barić – Dubravko Halovanić, *Izravni demografski gubici Karlovačke županije u Domovinskom ratu*, ur. Ante Nazor, Zagreb, studeni 2008.

- englesko izdanje: Davor Marijan, *Storm/Oluja*, august 2010.

- *Zapovjedni vrh JNA, siječanj 1990.-svibanj 1992.*, Marijan, Latković i drugi autori, ur. Ante Nazor - Ivan Brigović, Zagreb, prosinac 2010. (u suizdavaštvu s MORH-om / Savjetom za sukcesiju vojne imovine)

- Valentić Mirko, Rat protiv Hrvatske 1991.-1995. (velikosrpski projekti od ideje do realizacije), Zagreb, 2010. (u suizdavaštvu s Hrvatskim institutom za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod)
- englesko izdanje: Ante Nazor, *The town was the target: the hospital, the nursing home... (the aggression by Serbia, that is the JNA and Serbian and Montenegrin forces against the Republic of Croatia and the Serb occupation of Vukovar 1991)*, Zagreb, 2011.
- *Prilozi za povijest Rame u Domovinskom ratu 1990.-1995. (prilozi o borbi Hrvata u BiH za opstojnost na svojoj djedovini)*, ur. Ante Nazor – Julija Barunčić Pletikosić, Zagreb, srpanj 2011.
- Anđelko Mijatović, *Otkos-10 – Domovinski rat u zapadnoj Slavoniji 1990.-1991.*, Zagreb, 2011. (suizdavaštvo s Udrugom dragovoljaca i veterana Domovinskog rata RH)
- Ante Nazor, *Velikosrpska agresija na Hrvatsku 1990-ih / Greater-Serbian Aggression on Croatia in the 90's*, ur. Mate Rupić, Zagreb, prosinac 2011.
- Srpska pobuna u zapadnoj Slavoniji 1990.-1995.: nositelji, institucije, posljedice (zbornik radova), uredili: Ivica Miškulin i Mladen Barać, Slavonski Brod – Zagreb, -- travanj 2012. (autori radova u Zborniku su i zaposlenici Centra)
- Panajoti Gilve, Mješoviti odred mornaričkog pješništva „Zvir“ – otok Hvar u Domovinskom ratu, 1991.-1996. (u tisku)

Uz navedeno, zaposlenici Centra sudjelovali su (kao autori uvoda i dijelova knjiga ili recenzenti) u izradi Edicije monografija vojno-redarstvenih postrojbi OS RH iz Domovinskog rata 1991.-1996.:

- 2. gardijska brigada Hrvatske vojske (Gromovi), Zagreb, 2011.
- 4. gardijska brigada Hrvatske vojske (Pauci), Zagreb, 2011.
- 7. gardijska brigada Hrvatske vojske (Pume), Zagreb, 2011.
- 9. gardijska brigada Hrvatske vojske (Vukovi), Zagreb, 2011.
- 1. Hrvatski gardijski zdrug, Zagreb, 2011.
- Jedinica za posebne zadatke MUP-a RH Rakitje, Zagreb, 2011.
- 1. gardijska brigada Hrvatske vojske (Tigrovi), Zagreb, 2012.
- 3. gardijska brigada Hrvatske vojske (Kune), Zagreb, 2012.

Centar je sudjelovao i u nastanku monografija i ostalih knjiga:

- *Hrvatska policija u Domovinskom ratu*, Zagreb, ožujak 2011.,
- *Ilok i iločki kraj u Domovinskom ratu*, Ilok, 2011.
- *Pravo na dom*, Branko Pek – Slobodan Lang, Osijek, 2011.
- *Kukuruzni put spasa – vukovarski križni put*, Vukovar, 2011.
- *Vukovaraždin 1991. (zasebna postrojba policijske uprave Varaždin)*, 2011.
- *Zločin za koji još nitko nije odgovarao*, Miroslav Gazda, Virovitica, 2011.
- *20 (dvadeset) proljeća Roda*, Varaždin, ožujak 2011.
- *Razmjene ratnih zarobljenika 1991. (vrijeme hrabrosti i ponosa)*, Stjepan Adanić, Zagreb, 2011.
- *Bjelovar – uz 20. obljetnicu Domovinskog rata (katalog izložbe)*, Zoran Abramović – Božidar Gerić – Tomislav Matić, Gradski muzej Bjelovar, rujan 2011.

Katalozi izložbi - prospekti:

- tekst za katalog izložbe: Mjesto sjećanja - Vukovarska bolnica 1991., Zagreb, 2006.;
- tekst za prospekt za Spomen dom na Ovčari (Zagreb, 2006.) - 35.000 komada, na hrvatskom i 4 strana jezika (engleski, njemački, talijanski, francuski);
- prospekt izložbe *Počeci suvremene hrvatske države*, Zagreb, 2006.

III. Financijski plan 2013.-2015.

Financijski plan za naredno trogodišnje razdoblje 2013.-2015. temelji se i zadržava u okviru financijskog plana za 2012., njegovo ostvarenje ovisit će o situaciji na tržištu, odobrenim novčanim sredstvima od Ministarstva kulture, te vlastitim prihodima Centra.

**FINANCIJSKI PLAN 2013.-2015.
PLAN RASHODA I IZDATAKA**

NAZIV: HRVATSKO MEMORIJALNO - DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA
SJEDIŠTE: MARULIČEV TRG 21; 10000 ZAGREB
RAZDJEL: 055 MINISTARSTVO KULTURE

PLAN: PRIHODI I PRIMICI	<i>Plan 2013</i>	<i>Plan 2014</i>	<i>Plan 2015</i>
Državni proračun	<i>3.671.761</i>	<i>3.697.186</i>	<i>3.710.604</i>
Županijski ili gradski proračun	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Vlastiti prihodi	<i>120.000</i>	<i>120.000</i>	<i>120.000</i>
Prihodi za posebne namjene	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Pomoći	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Donacije	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>
Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Namjenski primici od zaduživanja	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Ukupno	<i>3.801.761</i>	<i>3.827.186</i>	<i>3.840.604</i>

IV. Dostupnost arhivskog gradiva

Glede dostupnosti arhivskog gradiva iz Domovinskog rata koje se čuva u Centru poduzet će se Zakonom o arhivskom gradivu određene mjere da se ono učini još dostupnijim. Već do sada su izdvojeni i arhivistički sređeni fondovi i zbirke:

1. 11. korpus „Srpske vojske Krajine“
2. 145. pbr TO Plaški
3. 15. korpus „Srpske vojske Krajine“
4. 2. krajiški korpus Vojske Republike Srpske
5. 2. lička brigada TO
6. 3. operativna grupa JNA
7. 37. pbr Željava
8. 54. pješadijska brigada 18. korpusa SVK
9. 59. odred TO Podravka Slatina
10. 63. odred TO Daruvar
11. 7. brigada TO Gračac
12. 7. korpus „Srpske vojske Krajine“
13. 8. operativna grupa JNA
14. 8. pbr TO Korenica
15. 9. korpus oružanih snaga SFRJ
16. 9. mtbr JNA
17. 98. pješadijska brigada 18. korpusa SVK
18. Glavni štab „Srpske vojske Krajine“
19. Ministarstvo obrane RSK – Uprava „Istočna Slavonija“
20. Ministarstvo odbrane „RSK“ – Uprava „Sjeverna Dalmacija“
21. Ministarstvo odbrane RSK – „Uprava Zapadna Slavonija“
22. Ministarstvo odbrane „Republike Srpske Krajine“
23. Ministarstvo unutrašnjih poslova „Republike Srpske Krajine“
24. Naftna industrija Krajine - Mirkovci
25. Općinski štab TO Daruvar
26. Općinski štab TO Donji Lapac
27. Općinski štab TO Gračac
28. Općinski štab TO Grubišno Polje
29. Općinski štab TO Korenica
30. Općinski štab TO Novska
31. Općinski štab TO Okučani
32. Općinski štab TO Pakrac
33. Općinski štab TO Plaški
34. Sekretarijat za unutrašnje poslove Beli Manastir
35. Sekretarijat za unutrašnje poslove Benkovac
36. Sekretarijat za unutrašnje poslove Knin
37. Sekretarijat za unutrašnje poslove Kostajnica
38. Sekretarijat za unutrašnje poslove Okučani
39. Sekretarijat za unutrašnje poslove Vukovar
40. Skupština „Republike Srpske Krajine“
41. Skupština općine Knin
42. Skupština općine Pakrac
43. Skupština Zajednica općina sjeverna Dalmacija
44. Srpska pravoslavna crkva
45. Stanica javne bezbjednosti Dvor

46. Stanica milicije Dubica
47. Štab teritorijalne odbrane Zapadna Slavonija
48. Vlada „Republike Srpske Krajine“
49. Vrhovni savet obrane „RSK“
50. Zbirka gradiva vojnih ustanova i postrojbi JNA u RH
51. Zbirka pečata vojnih postrojbi i civilnih ustanova na okupiranom području RH
52. Zbirka stampata
53. Zbirka tiskovina
54. Zbirka vojnih zemljovida
55. Zbirka političkih stranaka i udruga na okupiranom području RH
56. Zonski štab TO Banija
57. Zonski štab TO Lika
58. Zonski štab TO „Zapadna Slavonija“.

Za sve fondove i zbirke napravljeni su sumarni inventari ili inventarni popisi prema zahtjevima struke; dakako, s preuzimanjem novog gradiva i sređivanjem fondovi se nadopunjuju i njihovo sređivanje trajat će sve do konačnog sređivanja cjelokupnog gradiva. Popis spomenutih fondova i zbirki korisnici će moći vidjeti i na web stranici Centra.

Dugoročni strateški cilj Centra je, sukladno Zakonu o zaštiti arhivskog gradiva, omogućiti korisnicima uvid u dio gradiva na web stranici Centra. No, zbog činjenice da gradivo u posjedu Centra još uvijek nije sređeno, ne može se očekivati da će taj cilj biti realiziran u narednom trogodišnjem razdoblju. Uostalom, o pitanju digitalizacije i dostupnosti gradiva na web stranicama još se vodi stručna rasprava. No, s obzirom na sadašnje stručne preporuke, može se očekivati da će do kraja narednog trogodišnjeg razdoblja dio nekonvencionalnog gradiva (video zapisi i fotografije) biti dostupan zainteresiranim korisnicima i na web stranici Centra. U svezi s tim, Centar je već poduzeo određene korake, surađujući s Hrvatskim državnim arhivom i CARNET-om na projektu *Sigurnosna zaštita video gradiva iz Domovinskog rata*. Dakako, realizacija toga cilja, s obzirom na potrebu odgovarajuće tehnike, ovisit će i o financijskim mogućnostima, odnosno novčanim sredstvima s kojima će Centar raspolagati.

Jednako tako i dio izdanja Centra, postavljanjem na web stranu Centra, postat će dostupniji zainteresiranim korisnicima. Tu se prije svega misli na dokumente „RSK“, koje je Centar prezentirao javnosti u seriji „Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995. – dokumenti“ (ur. Mate Rupić i drugi).

Zainteresiranim osobama za gradivo Centra, uvid u njegov sadržaj omogućen je posebnim Ugovorom o suradnji Centra i Hrvatskog državnog arhiva u čitaonicama Hrvatskog državnog arhiva.

S obzirom na financijske mogućnosti, dugoročno gledajući, takav vid dostupnosti gradiva ostat će glavni i u narednom trogodišnjem razdoblju, što ne znači da Centar u svom radu neće učiniti sve što je u mogućnosti njegovih zaposlenika da se poveća obim digitaliziranog arhivskog gradiva, kao i njegova dostupnost korisnicima.

V. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva

Cilj Centra je dugoročno zaštititi i očuvati arhivsko gradivo u svojim spremištima, te prikupiti što je moguće više gradiva koje je kod privatnih imatelja. Stoga zaposlenici Centra stalno kontroliraju mikroklimatske uvjete pohrane i sigurnost konvencionalnog i nekonvencionalnog gradiva u spremištima, te rade na poboljšanju postojećih uvjeta. Jedan od načina dugoročne zaštite je i izrada zaštitnih kopija, odnosno digitalizacija gradiva, na čemu zaposlenici Centra intenzivno rade. Zapravo, stvaranje zaštitne kopije za nekonvencionalno gradivo (video i audiozapisi, pozitivi i negativni fotografija, digitalni dokumenti) na trajnije medije kao što je „vanjski disk“, odnosno stvaranjem baza na serverima radi njihove zaštite i trajnijeg čuvanja, jedan je od strateških ciljeva rada Centra. Dakako, ispunjenje spomenutog cilja, odnosno dinamika njegove realizacije ovisi o financijskim sredstvima, odnosno o mogućnosti nabave potrebne opreme i angažiranja osoba za rad na projektu digitalizacije i zaštite arhivskog gradiva. Sasvim izvjestan nedostatak sredstava pokušat će se nadoknaditi sudjelovanjem na natječajima i povlačenju sredstava iz namjenskih fondova EU. O svemu tome konzultirat će se sa središnjom arhivskom ustanovom u Hrvatskoj, Hrvatskim državnim arhivom.

Spremišni prostor jedan je od problema s kojim se suočava Centar, kao i većina Državnih arhiva u Hrvatskoj. Problem je kratkoročno riješen u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom preuzimanjem spremišnog prostora u Kerestincu, pa u narednom trogodišnjem razdoblju Centar vjerojatno neće imati problema sa spremišnim prostorom. Ipak, dugoročno gledajući, problem spremišta arhivskog gradiva Centra nije do kraja riješen, pa se s tim u vezi mogu očekivati problemi. Spomenuto se odnosi i na nekonvencionalno i na konvencionalno gradivo. Zadaća čuvanja nekonvencionalnog i dijela konvencionalnog gradiva za sada je riješena u suradnji s Hrvatskim filmskim arhivom (Hrvatskom kinotekom), koji je jedan od odjela Hrvatskog državnog arhiva, a spremište im se nalazi u Kerestincu. No, dugoročno treba misliti na povećanje obima nekonvencionalnog gradiva i na potrebu osiguravanja novoga spremišta, sa svim potrebnim uvjetima za čuvanje nekonvencionalnog arhivskog gradiva. Rješenje problema spremišta za arhivsko gradivo Centra može se predvidjeti izgradnjom novog spremišnog prostora u Kerestincu.

Ravnatelj Centra:
doc. dr. sc. Ante Nazor